

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a dr.Arató György ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Martini Jenő ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperes ellen elszámolás iránt a Fővárosi Bíróság előtt 22.G.40.151/2005. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2008. április 24-én kelt 14.Gf.40.033/2008/5. számú ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen az alperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.033/2008/5. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, felülvizsgálni kért rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Egyetemesen kötelezi az alpereseket, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra 2.500.000 Ft (Kettőmillió-ötszázezer) Ft feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket, továbbá a felperesnek 15 napon belül 300.000 (Háromszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes és az I.r. alperes, mint a gyógyszertár üzemeltetője között 1996. november 2-án üzemeltetési szerződés jött létre, melynek tárgya üzlethelyiség átalakításával, gyógyszertár létrehozása és annak hosszú távon való üzemeltetése. A felek a szerződést többször módosították. A felperes 2004. november 10-én kelt levélben, melyet a II.r. alpereshez, mint az I.r. alperes üzletvezetőjéhez címzett azonnali hatállyal a létrejött szerződést felmondta. Indokként jelölte meg, hogy az I.r. alperes a szerződésben foglaltakat többször is súlyosan megsértette, az elszámolással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesítette, az elszámoláshoz szükséges bizonylatokat nem bocsátotta rendelkezésére, fizetési kötelezettségének nem tett eleget.

Felszólította, hogy a gyógyszertárat haladéktalanul hagyja el, onnan a tulajdonát képező árukészletet szállítsa el, az üzlethelyiséget legkésőbb 2004. november 15. napjáig adja a felperes birtokába az abban található felperesi tulajdont képező ingóságokkal együtt. Az alperesek jogi képviselője 2004. november 12-én a felmondást elfogadta „de nem azonnali hatállyal”. A felperes jogi képviselőjével és egyéb személyekkel (összesen hét személy) 2004. november 15-én a gyógyszertár zárásának időpontját megelőzően megjelent a gyógyszertárban. Felelősségre vonták a II.r. alperest, hogy miért nem kezdte meg a leltározást. Felszólításra II.r. alperes hozzákezdett a leltározáshoz, míg a felperes ügyvezetőjének utasítására a jelenlevő asztalos el kezdte bontani a gyógyszertár berendezéseit. A gyógyszertár 2004. november 16-tól 2005. március 11. napjáig nem működött. Az I.r. alperes birtokvédelmi eljárást kezdeményezett. Feljelentést tett a X. kerületi Ügyészségen és a felperes jogi képviselőjével szemben panaszt terjesztett elő az illetékes ügyvédi kamaránál. Az alperes a birtokvédelmi eljárás megindítására vonatkozó kérelmét visszavonta. A rendőrhatalóság az önbíráskodás gyanúja miatti nyomozást megszüntette, megállapítva, hogy a cselekmény nem bűncselekmény. Az ügyvédi kamara a fegyelmi eljárást megszüntette arra hivatkozással, hogy erőszakos magatartás gyakorlására nem került sor.

A felperes keresetében elszámolásra, kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az I.r. alperest. A II.r. alperes marasztalása iránti kérelmét a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. tv. 101. § (1) bekezdésre alapozta.

Alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, vitatták annak jogalapját és összecszerűségét. Többek között hangsúlyozták a felperes ahelyett, hogy igénye érvényesítésének jogszerű módját választotta volna és keresetet nyújtott volna be (erre 2005. januárjában került sor) maga tette működőképtelenné a gyógyszertárat.

Az I.r. alperes viszontkeresetet is előterjesztett. Annak alapjául hivatkozott arra, hogy a felperes önkényesen záratta be 2004. november 15-én a gyógyszertárat, annak ellenére, hogy az I.r. alperes a felperes felmondását elfogadta csak nem azonnali hatállyal. A felperes jogellenes magatartása folytán az alperesnek kára keletkezett.

A Fővárosi Bíróság 2007. október 25-én kelt ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 47.922.059 Ft-ot, ezen összegnek az ítéletben részletezettek szerinti kamatát. A II.r. alperest a fenti tőke és kamata megfizetésére kötelezte attól számítottan, hogy az I.r. alperes elleni végrehajtás eredménytelensége megállapítást nyert. A bíróság a felperes ezt

meghaladó keresetét, illetve az alperes viszontkeresetét elutasította. Akként rendelkezett, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az ott megjelölt indokokra tekintettel a felperes felmondását jogszerűnek, a szerződésben foglaltaknak megfelelően ítélte. Megállapította, hogy a felmondásra az I.r. alperesnek felróható okból került sor, ami megalapozza az I.r. alperes kártérítési felelősségét. A viszontkereset elutasítása vonatkozásában kifejtette, a felperes az azonnali hatályú felmondása közlését követően jelent meg az általa meghatározott időben az üzemeltetési szerződés alapján biztosított helység átadása érdekében. A bíróság a birtokbavétel előzményeként értékelte, hogy az alperesek a felmondást november 12-én elfogadták, csak az azonnali hatály ellen tiltakoztak. A II.r. alperes november 1-jén megszerezte annak a helyiségnek a bérleti jogát, melyben személyi jogán gyógyszertárat kívánt üzemeltetni. Figyelembe vette, hogy az alperesek a felperes birtokba vétellel kapcsolatos eljárását nem haladéktalanul kifogásolták, csak késedelemmel. Mindezekre tekintettel a bíróság nem látta megállapíthatónak a felperes jogellenes magatartását annak ellenére, hogy a II.r. alperes „valóban értékelhette pszichikai kényszernek” felperes azon eljárását, hogy 2004. november 15-ére kilátásba helyezett birtokbavételre nem egyedül, hanem megbízottaival, összesen heted magával jelent meg. Jogellenes magatartás hiányában a felperes kártérítési felelősségét nem találta megállapíthatónak.

A felperes és az alperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2008. április 24-én kelt ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét lényegében helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. Rendelkezett a perköltség viseléséről.

Alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének „jogalap hiányában történő elutasítását” kérték. A viszontkereset tárgyában született jogerős ítéleti rendelkezés felülvizsgálatát nem indítványozták. Kifejtették, a gyógyszertár működése 2004. november 15-én nem az alpereseknek, hanem a felperesnek felróható okból szűnt meg. Felperes ugyanis jogos, vagy vélt elszámolási vitából eredő pénzbeli igényének nem bírói úton, hanem önhatalmúlag kívánt érvényt szerezni. Ugyan a felperes és a vele együtt megjelentek fizikai kényszer nem alkalmaztak, de ahogy az elsőfokú bíróság ítélete is megállapította, a felperessel együtt érkező személyek pszichikai ráhatással lehettek a II.r. alperesre és lányára Ezt a másodfokú ítélet meg sem említi. A felperes kárigényét a gyógyszertár huzamosabb zárva tartására, azaz saját önhatalmú, jogellenes eljárására alapította. A perben eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakat. Véltetően a felperes azzal próbálja indokolni saját felróható

magatartását, hogy szerinte I.r. alperesnek róható fel az, hogy a felperesi követeléseknek nem tett eleget. Ennek ellenére ez az önhatalom gyakorlását, a közforgalmú gyógyszerár közérdekű működésének megakadályozását, az arra alapított 73. milliós kárigényt nem teszi jogszerűvé. Az 1994. évi LIV. tv. előírásai szerint, ha a gyógyszerárát az alperes nem kívánta volna üzemeltetni, azt csak az ÁNTSZ-nek történt bejelentést követő 6 hónap múlva tehetné volna meg. Alperesek hivatkoztak a BH 1984. évi 143. számú jogesetében kifejtettekre is. Az elszámolási vita alapvetően a könyvelők „hozzáállításából keletkezett”. Könyvszakértői vélemény az alperesek álláspontjának megfelelően megállapította, hogy a felperes a vitás időszakban olyan tételeket is számlázott az alperesnek, amit nem tehetett volna meg. Voltak azonban olyan tételek is, melyet az I.r. alperes nem vitatott és a per során a felperesnek megfizetett. Az alpereseket végig az együttműködés szándéka vezette.

Felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között, a felülvizsgálati kérelemben érintett körben vizsgálta és megállapította, hogy a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezései nem jogszabálysértőek.

A perben eljáró bíróságok egyezően arra a következtetésre jutottak, hogy a I.r. alperes, illetve mögöttesen a II.r. alperes a felperesnek tartozik egyrészt leltárhiány miatt, másrészt kártérítés címén. Ez utóbbival összefüggésben a felperes felmondását jogszerűnek minősítették és megállapították, hogy a felmondásra az I.r. alperesnek felróható okból került sor. Ezért az I.r. alperest a szerződés 6. pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően kötelezték a szerződés 4. pontja szerinti kártérítés megfizetésére. Ebből következően a perben eljáró bíróságok az alpereseket marasztaló döntésüket nem arra alapították, hogy a felperes „kára” 2004. november 15-i időpontot követően keletkezett, mint amit az alperesek felülvizsgálati kérelmükben állítottak. Tényként állapítható meg, hogy az alperesek felülvizsgálati kérelmükben nem támadták a perben eljáró bíróságok azon álláspontját, hogy a felperes felmondása jogszerű volt, hogy a felek közötti megállapodás alapján az I.r. alperest kártérítés fizetési kötelezettség terheli illetve, hogy leltárhiány keletkezett, ezért az ítéletnek erre vonatkozó rendelkezéseit a Legfelsőbb Bíróság nem bírálta, nem bírálhatta felül, sem jogalap, sem összecszerűség tekintetében. Az összecszerűséget a felülvizsgálati kérelem nem támadja, kizárólag a kereseti kérelem teljes elutasítására irányul.

A 2004. november 15-én történteket az elsőfokú bíróság a viszontkereset jogalapjaként bírálta el, de az elsőfokú bíróság az ítéletben részletezett és fentebb ismertetett szempontok figyelembevételével nem látta megállapíthatónak a felperes jogellenes magatartását. Az alperesek fellebbezése ezt az értékelést kifejezetten nem támadta. Tényként rögzítendő, hogy az alperesek felülvizsgálati kérelmükben kizárólag a Ptk. 4. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkoztak, arra, hogy az alperes saját felróható magatartására előnyök szerzése végett hivatkozik. A fent írtakból következően a felperes keresete szerinti és megítélt követelés nincs összefüggésben a 2004. november 15-én tanúsított magatartással, illetve annak következményeivel a gyógyszerár több hónapos zárvatartásával. Az alperesek a viszontkeresetet elutasító ítélet rendelkezést helybenhagy jogerős ítéleti rendelkezést nem támadták, így a viszontkereset vonatkozásában megállapítottakat a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás során nem vizsgálhatta, így abban a kérdésben sem foglalhatott állást, hogy a felperesnek a viszontkereset jogalapjául megjelölt és az alperesek által jogellenesnek minősített magatartását helytállóan találta-e az elsőfokú bíróság - bizonyítékok mérlegelésével - nem jogellenes magatartásnak.

Erre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta.

Az alperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Legfelsőbb Bíróság kötelezte az alpereseket az illeték feljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték fizetésére, valamint a felperesnél felmerült mérlegeléssel megállapított felülvizsgálati perköltség megfizetésére.

Budapest, 2008. október 1.

Dr.Bodor Mária sk. a tanács elnöke, Dr.Vezekényi Ursula sk. előadó bíró, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró